

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ПСИХОЛОГІЯ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ
ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ
КРИЗИ, ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ

14-15 вересня 2023 року

Одеса – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет лінгвістики та перекладу
Кафедра педагогіки та психології

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ПСИХОЛОГІЯ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ ОСОБИСТОСТІ В
СУЧАСНИХ УМОВАХ КРИЗИ, ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ

14-15 вересня 2023 року

Одеса – 2023

Максименко Ю.Б.

доктор психологічних наук, професор.

Державний заклад «Південноукраїнський

національний педагогічний

університет імені К. Д. Ушинського»

ОСОБЛИВОСТІ ПОВЕДІНКИ КОРИСТУВАЧІВ

ІНТЕРНЕТ-СЕРЕДОВИЩА

Як відомо, для ефективного спілкування у віртуальному просторі необхідно володіти на достатньому рівні навичками користування комп'ютером та Інтернетом. Однак, віртуальне міжособистісне спілкування має ряд відмінностей від реального. Насамперед, воно відрізняється тим, що відбувається у віртуальному просторі, а також тим, що у цьому виді комунікації беруть участь реальні особистості. Фактично, віртуальний комунікативний простір являється своєрідною реальністю, яка хоч і має певну індивідуальність та можливість особистісного вибору, але партнер по спілкуванню є опосередкованим, і міжособистісне спілкування відбувається завдяки комп'ютерним технологіям. Зважаючи на це, слід детально вивчити як впливає комунікація в Інтернеті на особистість оскільки вони проводять значну кількість часу в Інтернет – середовищі з метою спілкування, навчання та пошуку актуальної інформації.

Вплив соціального середовища на поведінку людини вивчався як вітчизняними психологами (Б. Ананьєв, Л. Виготський, О. Леонтєв, С. Максименко, Ю.Максименко, К. Полторак, С. Рубінштейн, Д. Столбов, В. Шевченко, Т. Щербан та ін.), так і зарубіжними (А. Bandura, Е. Erikson, Ж. Піаже, С. Розенберґ та ін.), але незважаючи на це, особистісні зміни та зміни у поведінці підлітків під час спілкування та діяльності у Інтернет – середовищі на даний момент вивчені недостатньо (О. Каменських, Л. Матохнюк, О. Немеш та ін.).

Раніше було визначено, що Інтернет – середовище має як позитивний так і негативний вплив на особистість користувачів. [1. с. 76-85]. Комунікація в Інтернет – середовищі та пошук необхідної інформації є основними факторами мотивації для підлітків довготривалого та регулярного використання мережі Інтернет. У вітчизняній науковій літературі серед моделей впливу Інтернет – середовища на поведінку підлітка виділяють: комунікативну, когнітивну, інформаційну та маркетингову. Комунікативні та маркетингові моделі є досить поширеними серед вивчення науковцями, оскільки вивчається ефективність передачі рекламних та інформаційних повідомлень користувачам мережі Інтернет з метою підняття рейтингів Інтернет – сервісів. Так, деякі науковці пропонують розглядати комунікативну модель з точки зору соціальної психології, де збільшення кількості користувачів в мережі сприяє ступеню їх взаємодії і веде до активної поведінки інтенсивного включення користувачів у діяльність в мережі [2. с. 38-43].

Така модель комунікаційного впливу розкриває сутність так званих «краудтехнологій», де користувачі мережі Інтернет залучаються до процесу розповсюдження інформації. Ця технологія впливає на референтні групи та Інтернет – спільноти, використовуючи ефект соціальної взаємодії з метою впливу на поведінку споживачів Інтернет – сервісів. Таким чином, як тільки підлітки, чи представники інших вікових груп, починають долучатися до обговорення інформації чи перегляду інформації, вони автоматично стають носіями тих знань, які їм нав'язує Інтернет.

Особливим є підхід до побудови когнітивної моделі впливу Інтернет – середовища на поведінку підлітка з точки зору ключових факторів, які супроводжують цей вплив (Ус Г., 2015). Згідно міркувань Г. Уса, серед факторів, які супроводжують вплив Інтернет – середовища є: рівень готовності до навчальної діяльності; рівень освіти батьків; рівень дошкільного навчального закладу; соціально – економічний рівень родини; рівень комп'ютеризації населення; рівень доступу до мережі Інтернет; рівень освіти; рівень навчального закладу середньої освіти; рейтинг навчального закладу; рівень навчального закладу вищої освіти; участь у науково – дослідній діяльності; рівень

міжвузівського академічного досвіду; рівень інтелекту; саморозвиток за рахунок зовнішніх стимулів; рівень здатності до самоосвіти; вплив оточення на розвиток та самоосвіту [3. с. 130-135].

Інформаційна модель впливу Інтернет – середовища на поведінку особистості розглядається крізь призму використання ключових слів в інформаційних повідомленнях. Саме ключові слова є основним тригером впливу на свідомість особистості, де характер контексту та концентрація ключових слів створюють необхідний психологічний фон впливу. Інформаційна модель впливу Інтернет – середовища на особистість відображається векторами ключових термінів (слів) та матрицею зав’язків «повідомлення – ключові слова» [4. с. 131-139].

Таким чином, можна зробити висновок, що наявні моделі впливу Інтернет – середовища на особистість людини та поведінку користувачів розглядають інформацію як основний фактор. Натомість, когнітивна модель включає в себе ще й освітні, соціально – економічні та соціальні фактори, що допомагає ширше розкрити власне сутність впливу. Однак, згадані моделі не розглядають індивідуальні риси особистості в своїй структурі впливу. На основі аналізу наукової літератури вітчизняній та іноземній літературі пропонуємо наступну модель впливу Інтернет – середовища на поведінку підлітка (**рисunek**).

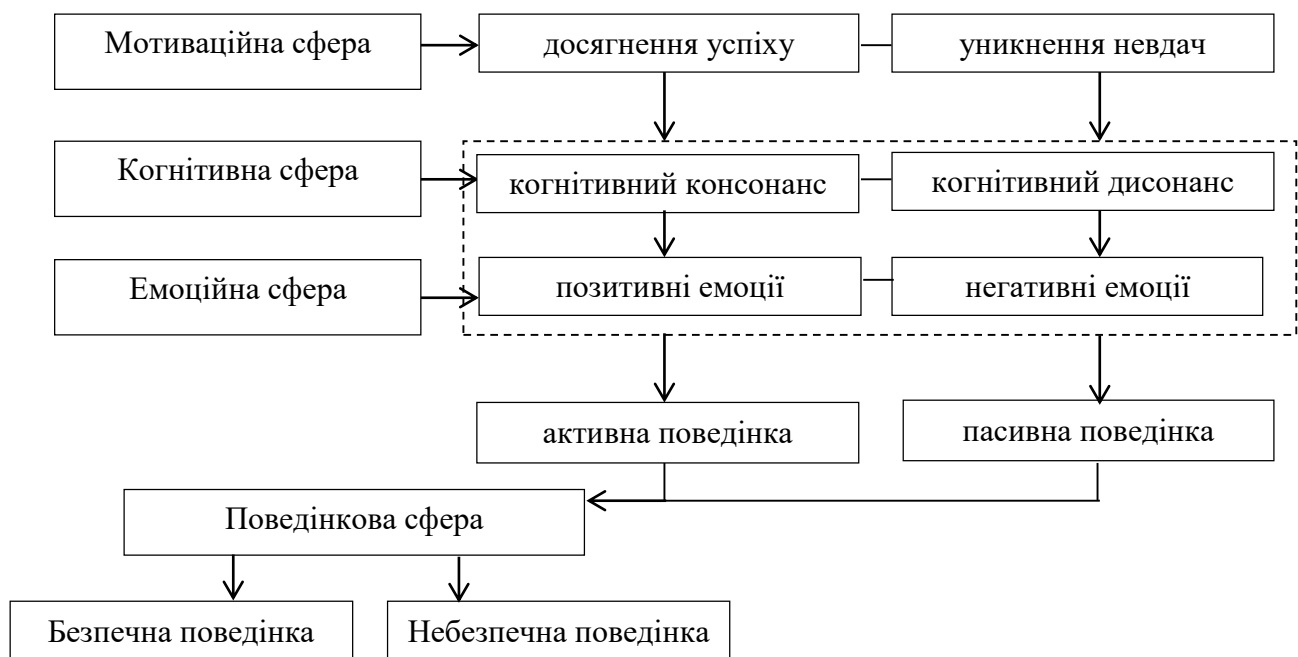

Рис. Модель впливу Інтернет – середовища на поведінку користувачів.

В основу моделі покладено мотиваційна складова та результати діяльності підлітків в Інтернет – середовищі. Такий підхід дозволяє цілісно підійти до оцінювання впливу Інтернет – середовища на поведінку підлітка, який включений у соціальну взаємодію, реалізацію власних потреб та потягів, використання набутих вмінь та навичок. Сама структура моделі впливу Інтернет – середовища на поведінку підлітка включає в себе чотири основних сфери особистості: мотиваційну, емоційну, когнітивну та поведінкову. Основним компонентом є мотиваційна сфера особистості яка містить два компоненти (мотивація на досягнення успіху та мотивація на уникнення невдач), які спрямовують особистість на формування певної стратегії активності. Мотивація на досягнення успіху спонукає на активність у спілкуванні та пошуку нових знань, тоді як мотивація на уникнення невдач штовхає особистість уникати активності у спілкуванні та формувати залежність до діяльності у віртуальному середовищі, як шлях уникнення стресових факторів реального життя. Підліток сприймає Інтернет-середовище через «емоції позитивні» – «емоції негативні», тобто характеризуючи такими компонентами, що несуть позитивне ставлення (активна поведінка) до віртуального світу, або такими, що виявляють сукупність загального скептицизму, недовіри, (пасивна поведінка) [5. с. 95-109].

Перебуваючи в Інтернеті віртуальне середовище може викликати як негативні емоції, коли є розбіжність між очікуваними і дійсними результатами діяльності (когнітивний дисонанс), так і позитивні тоді як очікування і результат збігаються (когнітивний консонанс). Врахуємо той факт що взаємодія когнітивної та емоційної сфери призводить до досягнення кінцевої мети діяльності – задоволенні потреб. Безпечна поведінка підлітків в Інтернеті надійне, незагрозливе, нешкідливе застосування, використання особою Інтернету в повсякденній діяльності з конкретною, визначеною метою, яка сприяє її всебічному розвитку, гармонії із собою, рідними та соціальним середовищем, у якому вона перебуває.

Список використаної літератури

1. Матохнюк Л. О., Максименко Ю. Б. Засади досліджень в психології розвитку інформаційної компетентності особистості . Наука і освіта. 2017. №11. 76-85.

2. Полторак, К. А., Зозульов, О. В., Жданова, О. Г. (2016). Оцінювання ефективності маркетингових комунікацій в мережі інтернет засобами математичного моделювання. *Інвестиції: практика та досвід*, № 3, С. 38-43.

3. Ус, Г. О. (2015). Моделювання факторів впливу на інтелектуалізацію трудового потенціалу. *Бізнес Інформ*, № 2, С. 130-135.

4. Рябий, М. О., Хатян, О. А., Багацький, С. П. (2015). Модель виявлення PR-впливу через публікації в Інтернет ЗМІ. *Безпека інформації*, № 21 (2), С. 131-139.

LINK OF SELF-PRESENTATION OF THE SPECIALITY ON THE INTERNET WITH THE REAL IDENTITY OF SPECIALITY.....	168
---	-----

Лазор К.П.

МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я ЯК ОСНОВА ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ОСОБИСТОСТІ.....	173
---	-----

Ларіонов С.О., Онищук К. І.

ЧИННИКИ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРЯННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НГУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.	176
--	-----

Лебедєва С.Ю., Христенко В.Є.

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ МЕШКАНЦЯМ ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	180
--	-----

Левченко А.С.

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ СПОРТСМЕНІВ У КОМАНДНИХ ВИДАХ СПОРТУ.....	184
---	-----

Лефтеров В.О.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ЦИФРОВОГО СЕРЕДОВИЩА НА ОСОБИСТІСТЬ.	187
---	-----

Лефтерова Є.Л., Долінська Л.В., Гуцол В.В.

ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ КРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ МЕДИЧНИМИ ЗАКЛАДАМИ.	191
--	-----

Лісніченко Т.В.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД НА ДЕРЖАВНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	195
--	-----

Любченко І.І.

РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЇ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ

ОСОБИСТОСТІ.....	199
------------------	-----

Максименко Ю.Б.

ОСОБЛИВОСТІ ПОВЕДІНКИ КОРИСТУВАЧІВ ІНТЕРНЕТ-СЕРЕДОВИЩА.....	204
---	-----

Мараховська К. Д.

КОЛІР В ПСИХОЛОГІЇ, КУЛЬТУРІ ТА ДИЗАЙНІ: ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК, СПРИЙНЯТТЯ ТА ВПЛИВ НА ЕМОЦІЇ ТА ПОВЕДІНКУ ЛЮДИНИ.....	209
--	-----

Martyniuk D.

PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF STUDENTS' READINESS FOR FAMILY LIFE.	213
--	-----

Миронець С.М.

РЕАЛІЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ АБІЛІТАЦІЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	217
---	-----

Мул С.А.

РЕЗУЛЬТАТИ ЕМПІРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ, ЗАДІЯНИХ У БОЙОВИХ ДІЯХ	221
---	-----

Овсяннікова Я. О.